

Utskottsbetänkande i fråga om bidrag från Kronan och Kejslerliga Alexanders-Universitetet till underhåll af stadens brandverk.

I skrifvelse af den 9 februari 1878 har Magistraten på anförda skäl — som återfinnas i nedan stående förslag till underdånig framställning i ämnet — öfverlemnadt till Stadsfullmäktiges afgörande, huruvida icke bidrag till brandverkets i staden underhåll borde Universitetet påföras och af Kronan begäras till en början för åren 1875, 1876 och 1877 på en gång samt framdeles årligen efter den i gällande Brandordning fastställda grund, d. ä. efter byggnaderna åsatta och framdeles åsättande värden. I anledning häraf hafva Stadsfullmäktige infordrat utlåtande af Drätselkammaren, som i skrifvelse af den 5 sistlidne april ansett, att ifrågavarande bidrag borde för åren 1875, 1876 och 1877 utgå med samma belopp som år 1874 och i sådan händelse torde kunna med sammanlagdt 12,985 mark 80 penni från landtränteriet reqvireras, äfvensom i öfrigt föreslaget, att, till undvikande af berörda taxering af byggnaderna, anhållan å vederbörlig ort borde göras att bidraget till brandverkets underhåll skulle för framtiden bestämmas på sätt för närvarande egde rum beträffande Kronans andel i bestridandet af utgifterna för stadens gatubelysning, eller att en fix summa för året dertill skulle anslås; i hvilket afseende Drätselkammaren hållit före, att ännämnda bidrag af allmänna medel borde från och med år 1878 tillsvidare utgå med minst 6,000 mark om året, utgörande ungefär tolfjedelen af totalkostnaden för brandverkets underhåll år 1877, derest icke, då fråga yore väckt att ytterligare öka utgifterna för brandverket, något större bidrag kunde af Kronan begäras. Och hafva Stadsfullmäktige sedermera den 16 april remitterat ärendet till undertecknade såsom ett särskildt utskott, hvilket borde afgifva yttrande och förslag till affattning af de framställningar, som i ämnet borde till vederbörande myndigheter aflåtas.

Beträffande först frågan om Kronans och Universitetets bidrag till brandverket för de förflutna åren 1875, 1876 och 1877, anser utskottet sig böra förorda Drätselkammarens ofvan omförmälda förslag, att dessa bidrag med enahanda belopp som år 1874, — hvilket väl från Kronans och Universitetets sida måste anses vara i allo skäligt —, i föreskrifven ordning uppbäras. Denna utväg synes nemligen enklast leda till det nu närmast föreliggande målet, jemte det kommunen derigenom, hvad särskildt bi-

draget från Kronan beträffar, skall under större frihet och bättre utsigter kunna, med fäst afseende å de på senaste tider tillkomna många kronobyggnaderna i staden, uppgöra kalkyler för bestämmande af enahanda bidrag för de följande åren till *ökadt* belopp. Likväl vill utskottet fästa uppmärksamheten dervid, att det bidrag, som sålunda komme att för den förflutna tiden påföras Universitetet, icke, såsom Drätselkammaren synes hafva tänkt sig, bör reqvireras från landtränteriet, utan i vanlig ordning af Universitetet direkt uppbäras; så att det belopp, hvilket borde från ränteriet såsom Kronans bidrag för åren 1875—77 reqvireras, med iakttagande häraf och efter rättelse af en misskrifning i Drätselkammarens skrifvelse (12,955: 80 icke 12,985: 80), blefve allenast 11,200 mark 80 penni, samt Universitetets bidrag för samma tid 1,755 mark.

Vidkommande åter frågan om erhållande af enahanda bidrag för år 1878 och framdeles, har utskottet, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med Drätselkammarens utlå-tande, uppgjort nedan stående förslag till underdånig framställning i ämnet till Hans Kejsrerliga Majestät; hvarvid utskottet i förbigående åberopat den af Stadsfullmäktige (i öfverensstämmelse med utskottsbetänkandet n:o 8 år 1877) sistlidet år insända, lika beskaffade och *utförligt motiverade* ansökning i fråga om erhållande af bidrag från Kronan till bestridande af gatulysningskostnaderna i staden.

Utskottet får alltså föreslå, att Stadsfullmäktige ville besluta:

att i fråga om bidrag af Kronan och Universitetet till brandverkets i staden underhåll för åren 1875, 1876 och 1877, med godkännande i hufvudsak af Drätselkammarens i denna del af frågan gjorda förslag, i skrifvelse anmoda Kammaren, att från landtränteriet reqvirera Kronans bidrag för nämnda år med samma belopp som för år 1874, eller 3,733 mark 60 penni för hvarje af dessa år, samt i vanlig ordning påföra Universitetet slikt bidrag för berörda år, jemväl med lika belopp som år 1874, eller 585 mark för året; äfvensom

att till Magistraten, i afseende å vidare befordran, öfversända en till Hans Kejsrerliga Majestät stäld underdånig skrifvelse af följande innehåll:

»Tit.

Sedan Tit. i nådigt bref af den 18 mars 1856, i fråga om ordnande af eld-släckningsväsendet i städerna, anbefalt, att förslag till fullständig brandordning för hvarje stad borde af dess magistrat och borgerskapets äldste uppgöras och genom vederbörande guvernör till Tit:i Senat i afseende å slutlig pröfning och fastställelse insändas, äfvensom i sammanhang dermed i nåder förordnat, bl. a., att Kronan framdeles borde, i lika förhållande med enskilda gårdsegare, för sina hus och byggnader i landets samtliga städer uti de för brandverkets årliga underhåll erforderliga kostnader deltaga, i följd hvaraf det ålåge guvernör att i samråd med de särskilda städernas magistrater föreslå det värde, hvartill Kronans hus i sådant afseende borde beräknas, och detta värde i Senaten till stadfästelse anmäla, — har jemlikt de för Helsingfors stad

under olika tider gällande brandordningar, af hvilka den tidigare blifvit af Tit. i nåder fastställd den 11 maj 1861 och den nu gällande brandordningen den 22 januari 1869, kostnaden för brandverkets underhåll utgått: *a)* af samtliga borgerskapet och näringsidkare med en tredjedel af brandverkets årliga utgiftssumma, och *b)* till det återstående beloppet dels af Kronan för särskilda inom brandverkets omkrets belägna byggnader, efter dem i sådant afseende åsatt värde, dels ock af alla öfriga bebyggda gårdar och tomtar samt inrättningar och magasinier inom samma område, efter uppskattningsvärde, ehvad desamma under egande eller besittningsrätt innehades af staden, allmänna myndigheter och inrättningar eller enskilda personer; och borde vid årligen skeende taxering dessa sistnämnda gårdars, tomters eller byggnaders värden med möjligaste noggrannhet beräknas och jemkas, till efterrättelse vid debitering och uppbörd af ifrågasvarande afgift. Under i fråga varande tid hafva i enlighet härmed Kronans byggnader varit åsatta följande värden, hvilka för den tidigare perioden faststälts genom Tit:i nådiga bref af den 22 mars 1859 och 11 maj 1861, samt för senare tider genom Tit:i Senats bref af den 12 februari och 16 mars 1869, nemligen:

	1859 och 1861		1869	
	i rubel silver, motsvarande		mark p:ni.	
	mark	p:ni.	mark	p:ni.
Kejserliga palatset	320,000:	—	220,000:	—
Senatshuset	1,200,000:	—	600,000:	—
Generalguvernörshuset	240,000:	—	140,000:	—
Kejserliga stallbyggnaderna	} 104,000:	—	12,000:	—
Högvakten			24,000:	—
Ordonnanshuset (i kvarteret n:o 56)	12,000:	—	—	—
Kommendantshuset	—	—	44,000:	—
Lifgardets kasern och manege	1,000,000:	—	500,000:	—
Gensd'armes-kasernen	48,000:	—	} 50,000:	—
och exercishuset	24,000:	—		
Militärskolhuset (junkarskolan)	160,000:	—	150,000:	—
Gardessjukhuset	100,000:	—	56,000:	—
Allmänna hospitalet	280,000:	—	400,000:	—*)
Gamla posthuset, motsvarande nuvarande generalguvernörskanslihuset	52,000:	—	48,000:	—
Nya posthuset	144,000:	—	68,000:	—
Fruentimmersskolans hus	120,000:	—	80,000:	—
Länemagasinet	48,000:	—	40,000:	—
Trämanegen söder om Gardeskasernen	4,000:	—	—	—
Länehäktets byggnader	40,000:	—	40,000:	—

*) Deraf på Kronans andel . . . . . 320,000 mark.
och på Universitetets . . . . . 80,000 »

Åbo-kasernen	1,000,000: —	—	—
Ryska hospitalerna	560,000: —	400,000: —	—
Ryska magasinsbyggnaden (i kvarteret n:o 54)	100,000: —	80,000: —	—
	<hr/>		
	Summa 5,556,000: —	2,952,000: —	—

På grund af ofvanstående år 1869 fastställda värden har Kronan derefter bidragit till brandverkets i staden underhåll med följande belopp, (hvarvid den olika proportionen berott derpå, att bidragen uträknats efter förslagskostnaden):

år	hela effektiva kostnaden:	Kronans bidrag:
1869	52,592: 76.	11,495: 20.*)"
1870	57,484: 52.	3,733: 60.
1871	57,405: 22.	2,297: 60.
1872	59,639: 82.	2,297: 60.
1873	60,151: 36.	3,733: 60.
1874	65,715: 17.	3,733: 60.

Efter införandet af kommunalförvaltning i staden år 1875 har Kronan af Taxerings- och pröfningsnämnderna påförts skattören för dess hus och gårdar i staden, hvarför, och som en stadfästelse af den sålunda gjorda taxeringen skulle inneburit skyldighet för Kronan att utan vidare, i likhet med öfrige skattskyldige i kommunen, bidra till bekostande af stadens brandverk, någon anledning att på grund af ofvan åberopade stadganden i 1869 års brandordning för ändamålet uppbära särskildt bidrag af Kronan icke vidare förekommit. Men sedan Kronan, såsom fortfarande i åtnjutande af de eftergifter och befrielser densamma härförinnan tillgodokommit, numera befriats från nämnda skattören och förklarats böra undgå taxering framdeles, har det visat sig nödvändigt för kommunen, att enligt samma grunder som förut söka erhålla bidrag af Kronan till underhåll af brandverket, hvarifrån Kronans byggnader eljes komme att tvärt emot hvad härförinnan varit fallet blifva frikallade.

För de allaredan förflutna åren 1875, 1876 och 1877 hafva Stadsfullmäktige, med afseende derå, att den i ofvan stående mätto i brandordningen föreskrifna värdering af stadens, allmänna myndigheters och inrättningsars samt enskilda personers byggnader och tomter icke under berörda år försiggått, ej ansett sig kunna lämpligen uppställa någon annan grund för bestämmande af Kronans ifrågavarande bidrag, än dettas belopp under de närmast föregående tvenne åren; hvarför Fullmäktige, churuväl antalet af kronobyggnader sedan år 1874 årligen ökats, allraminst i samma mån som mängden af enskilda gårdar, anmodat Drätselkammaren att i föreskrifven ordning hos Guvernören i länet för hvarje af nämnda år uppbära allenast enahanda belopp, som år 1874 kommit staden till del, och hvilket väl måste från Kronans sida anses i allo skäligt. Men då den i gällande brandordning föreskrifna fördelning af kostnaden för brandverket emellan borgerskapet och gårdsegarene, efter den nya kommunalförfattningens införande,

*) För åren 1868 och 1869.

icke mera eger rum; då vidare nyss berörda likaledes föreskrifna värdering af byggnaderna i staden numera icke heller erfordras för bestämmandet af de enskilda gårdarnas deltagande i underhållet af stadens brandverk, utan i stället en på beräkning af inkomst grundad uppskattning af samtliga i utgörandet af kommunalutskylder deltagande fastigheter inträdt; och då vid sådant förhållande den till grund för Kronans ifrågavarande bidrag lagda jämförelse emellan dess byggnader och öfriga fastigheter i staden icke framdeles kan med säkerhet göras, enär på ena sidan ett af Kronan åsatt *kapitalvärde* och å den andra en af stadens taxeringsnämnd gjord uppskattning af *inkomsten* från fastigheterna stode mot hvarandra: så hafva Stadsfullmäktige icke kunnat underlåta, att till Tit. ingå med en underdånig anhållan om fastställande af ny grund för bestämmande af det belopp, hvarmed Kronan för framtiden borde deltaga i kostnaden för brandverket.

I likhet med hvad Stadsfullmäktige för någon tid sedan i fråga om bidrag af Kronan till bestridande af stadens gatulytningskostnader i underdånighet anført och jemväl Tit. genom den 22 sistlidna januari i ämnet vidtagen författning synes hafva nådigt gillat, anse Fullmäktige äfven vid bestämmandet af nu i fråga varande bidrag hänsyn fortfarande böra i främsta rummet tagas till förhållandet emellan Kronans och de enskildes byggnader, sålunda dock att å hvardera sidan såvidt möjligt samma uppskattningsmetod komme till användande. Vid taxering af enskildes gårdar lägges, såsom ofvan nämnts, den antagliga inkomsten till grund. Om man nu med ledning af ofvan stående år 1869 gjorda värdering af Kronans gårdar söker uppskatta inkomsterna från dessa gårdar, så kommer man till siffror, som påtagligen visa, att denna värdering, hvilken till och med vida understiger den år 1859 gjorda, åtminstone numera är alldeles för låg. Exempelvis tillåta sig Stadsfullmäktige att framhålla, hurusom efter beräkning af sex procents inkomst af kapitalvärdet, hela senatshuset skulle gifva en årlig inkomst af allenast 36,000 mark, gardeskasernen 30,000, fruntimmersskolans hus 4,800, posthuset 4,080 mark o. s. v., eller för de två förstnämnda byggnaderna, hvilka omfatta hela kvarter, ungefär lika stor inkomst, som af stadens taxeringsnämnd beräknats för större privatgårdar i staden. — Då icke någon annan nyare uppskattning af berörda kronobyggnader, vare sig till kapitalvärde eller inkomst, föreligger, än den visserligen ofullständiga och låga beräkning, som ingår i taxeringslängden för 1875 års kommunalutskylder i staden, hafva Stadsfullmäktige med ledning af denna längd uppställt följande ungefärliga kalkyl, den Fullmäktige trott sig böra i underdånighet för Tit. framlägga:

I 1875 års taxeringslängd är, med iakttagande af de af pröfningsnämnden gjorda rättelser, antalet enskilda fastighetsskattören upptaget till	7,270.
härtill komma skattören för kommunens egna byggnader, enligt särskildt gjord uppskattning	129.
och Kejserliga Alexanders Universitetets byggnader	256.
	<hr/>
	7,655.

Af ofvan uppräknade, i 1869 års värdering ingående kronobyggnader finnas i 1875 års taxeringslängd upptagna följande:

	Skattören.
Kejserliga palatset	43.
Senatshuset	151.
Generalguvernörshuset	44.
Ordonnanshuset	12.
Gardeskasernens byggnader	141.
Gensd'armesmanegen	2.
D:o kasernen och stallet	12.
Junkärskolan	36.
Gardelasarettet	18.
Generalguvernörskansliet	18.
Posthuset	28.
Fruntimmerskolans hus	23.
	528.

Sålunda skulle inkomsterna allenast från näst uppräknade kronobyggnader förhålla sig till inkomsterna från öfriga, d. ä. enskildes, kommunens och Universitetets, fastigheter, såsom 1 till 14,5. — I nämnda taxeringslängd ingå vidare följande kronobyggnader:

N:o 11 vid Mariegatan	2.
N:o 6 vid Hagasundsgatan	2.
N:o 10 vid Brunngatan	10.
N:o 20 vid Boulevardsgatan	8.
Jernvägsstationen	40.
	62.

Deremot hafva af ofta nämnda, åren 1861 och 1869 värderade kronobyggnader följande, af ouppgifven anledning, icke fått sig skattören påförda, nemligen:

högvakten,
allmänna sjukhusen,
länemagasinet,
länehäktet,
Åbokasernen,
ryska hospitalerna och
ryska magasinsbyggnaden;

och nedan stående kronobyggnader, af hvilka en del tillkommit efter år 1869, återfinnas hvarken i 1869 års uppskattning eller i 1875 års taxeringslängd, nemligen:

mynthuset,
sjöekipagets kasern,
polytekniska skolans byggnad,

reallycei hus,
 nya gardesmanegen,
 accouchementsinrättningen och
 jernvägens nya hus vid jernvägstorget.

Stadsfullmäktige hafva svårligen kunnat företaga en uppskattning af dem bland nu uppräknade byggnader, som icke ingått i 1875 års taxering; men huru lågt än inkomsterna från dem i förhållande till enskildes gårdar må beräknas, så torde man dock, med ofvan stående siffror för ögonen, utan fara för misstag kunna påstå, att taxeringsvärdet för Kronans samtliga byggnader i staden uppgår till en åttandedel eller allraminst en tiondedel af öfriga gårdars i staden, — en proportion, som dessutom synes stå i ett ganska riktigt förhållande till den proportion af en femtedel, till hvilken Stadsfullmäktige uti sin ofvan åberopade framställning i frågan om Kronans bidrag till bestridande af stadens gatulysningskostnader kommit, om man nemligen tager i betraktande att vid sistnämnda kalkyl, i enlighet med därför gifna grunder, jemte Kronans hus äfven Universitetets byggnader och samtliga stadens kyrkor stälts såsom en relativt vida högre faktor på den ena sidan gentemot de enskildes och kommunens gårdar på den andra.

Utgifterna för stadens brandverk hafva efter år 1874 uppgått till följande belopp:

år 1875	58,635: 85.
„ 1876	92,632: 7.
„ 1877	73,094: 69.

Medeltalet af utgifter under dessa tre år, är således 74,787 mark 53 penni; för de senaste fem åren åter blefve medeltalet 70,045 mark 82 penni. — Dessa utgifter äro emellertid i starkt stigande, och särskildt är brandväsendets försättande i ett tidsenligare skick och den dermed sammanhängande frågan om uppgörande af förslag till en ny brandordning i väsentlig mån beroende af i hvilken mån årligt bidrag af Kronan för dess dyrbara byggnader kan erhållas. — Stadsfullmäktige, som af Tit:ti resolution på Fullmäktiges anhållan om bidrag till bestridande af stadens gatulysningskostnader inhemtat, att Tit. icke velat bestämma slikt bidrag i viss qvot af kostnaderna, utan i en fix summa, få därför, på de skäl Fullmäktige nu i denna sak framlagt, i djupaste underdånighet anhålla, det *Tit. ville förklara: att Kronan för år 1878 och tillsvidare framdeles med 7,000 mark deltager i kostnaderna för underhållet af stadens brandverk.* —

Men äfven i fråga om Kejsrerliga Alexanders Universitetets bidrag till stadens brandverk har en förklaring och utveckling af ofvan åberopade stadganden i gällande brandordning visat sig nödvändig. Universitetets byggnader hafva nemligen, såsom hörande till den i stadgandet begagnade rubriken »allmänna myndigheter och inrättningar», härförinnan varit i afseende å nämnda bidrags bestämmande underkastad enahanda värdering, som enskilda personers gårdar. Sedan emellertid Universitetet, i likhet med hvad ofvan om Kronan uppgifvits, numera förklarats fritt från den i kommunalförordningen föreskrifna taxering och bibehållits vid sin hittills innehafda ställning

till kommunalbeskattningen, visar det sig, med afseende å änberörda stadgande i brandordningen, oundvikligt för kommunen, att årligen på ett eller annat sätt beräkna universitetsbyggnadernas värde; och då detta lämpligast synes kunna och böra ske i sammanhang med den årliga taxeringen, efter samma grunder, som för uppskattningen af enskilda gårdar dervid följas, samt det för öfrigt, på de i fråga om Kronans bidrag ofvan anförda skäl, torde befinnas rättvist, att jemväl Universitetets bidrag till brandverket bestämmes efter förhållandet emellan inkomsterna från dess byggnader och från öfriga gårdar i staden, se Stadsfullmäktige sig föranlåtna att hos Tit. i underdånighet jemväl anhålla, det täcktes Tit. nådigst förklara: att för bestämmande af Universitetets bidrag till underhållet af stadens brandverk, från och med år 1878 framgent, skattören må af stadens taxeringsnämnd årligen påföras Universitetets inom brandverkets omkrets belägna gårdar, hvarefter bidraget finge uträknas efter förhållandet emellan dessa gårdars skattöretal å ena sidan och öfriga fastighetsskattören på den andra, med iakttagande att, vid fördelningen af utgifterna för brandverket på Universitetets gårdsskattören, Kronans bidrag till brandverket från totalkostnaden afdrages. — Ort och tid.

På Stadsfullmäktiges vägnar:

• (Underskrift.)

(Kontrasignation.)

Helsingfors, den 13 maj 1878.

F. Forsman.

Frans Krogius.

Aug. Schauman.